

Universitatea Tehnică a Moldovei

**ARBITRAJUL INTERNAȚIONAL ȘI
EFECTELE HOTĂRÂRILOR ARBITRALE
STRĂINE**

Studentul:

Ursu Alexandr

Coordonator:

Stahi Tatiana

**Conf. univ.,
Doctor în drept**

Chișinău, 2023

CUPRINS

LISTA

CU

ABREVIERI

.....	11
INTRODUCERE.....	12
1. ANALIZA SITUAȚIEI ÎN DOMENIUL ARBITRAJULUI INTERNAȚIONAL ȘI EFECTELOR HOTĂRĂRIILOR ARBITRALE STRĂINE.....	14
1.1. <u>Aspecte doctrinare privind instituția arbitrajului străin și hotărârilor arbitrale străine.....</u>	14
1.2. <u>Reglementarea arbitrajului în Republica Moldova și în diferite sisteme de drept național.....</u>	18
1.3. Concluzii la capitolul 1.....	24
2. <u>INSTITUȚIA ARBITRAJULUI INTERNAȚIONAL - CARACTERIZARE GENERALĂ.....</u>	26
2.1. <u>Noțiunea și natura juridică a arbitrajului internațional.....</u>	26
2.2. Convenția arbitrală.....	31
2.2.1. Noțiunea și natura juridică a convenției arbitrale.....	31
2.2.2. Formele și efectele convenției de arbitraj străin.....	34
2.3. Procesul arbitral internațional.....	37
2.4. Concluzii la capitolul 2.....	42
3. EFECTELE HOTĂRĂRIILOR ARBITRALE STRĂINE.....	44
3.1. Hotărârea arbitrală.....	44
3.2. Procedura de recunoaștere și executare a hotărârilor arbitrale străine.....	47
3.3. Concluzii la capitolul 3.....	55
4. ASPECTE PRACTICE ÎN <u>MATERIA ARBITRAJULUI INTERNAȚIONAL ȘI EFECTELOR HOTĂRĂRIILOR ARBITRALE STRĂINE.....</u>	57
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI.....	66
BIBLIOGRAFIE.....	69

ADNOTARE

Numele, prenumele: Ursu Alexandr

Titlu: Arbitrajul internațional și efectele hotărârilor arbitrale străine

Structura lucrării: introducere, 4 capitole, 10 subcapitole, concluzii și recomandări, bibliografie.

Cuvinte cheie: arbitrajul internațional, sentință arbitrală străină, Convenția de la New York din 1958, recunoaștere și executare, convenția arbitrală, hotărâre arbitrală.

Problematica studiului Criza sistemului jurisdicțional, manifestată prin creșterea continuă a volumului cauzelor aflate pe rolul instanțelor, costurile exagerate ale proceselor, lentoarea judecării și, nu în ultimul rând, lipsa de eficacitate a hotărârilor judecătorești, a determinat utilizarea unei căi rapide, funcționale pentru rezolvarea disputelor intervenite între participanții la circuitul general al schimburilor de bunuri și servicii. În acest context s-a cristalizat arbitrajul, o jurisdicție convențională de drept privat, pentru rezolvarea anumitor litigii, de către una sau mai multe persoane, în cadrul unei proceduri bazate pe autonomia de voință a părților și cu respectarea ordinii publice, a bunelor moravuri și a dispozițiilor imperative ale legii. Litigiile internaționale soluționate pe calea arbitrajului izvorăsc fie din raporturi comerciale privind vânzarea, cumpărarea sau schimburile de mărfuri, prestațiile de servicii, transporturile și expedițiile internaționale, fie din raporturile privind proiectările, prospectările, executările de lucrări de antrepriză, construcții sau montaj, operațiuni financiare valutare și orice alte activități lucrative.

Obiectivele: cercetarea și analiza doctrinei și actelor normative în domeniul ale arbitrajului internațional și efectelor hotărârilor arbitrale străine; determinarea noțiunii și naturii juridice a arbitrajului internațional; analiza convenției de arbitraj, condițiilor de fond și formă ale convenției arbitrale; analiza procesului arbitral internațional; analiza efectelor hotărârilor arbitrale străine formularea concluziilor și recomandărilor și propunerilor *de lege ferenda*.

Metode aplicate la realizarea cercetării: Metodologia cercetării prezente constă din mai multe metode și anume: metoda logică, metoda istorică, metoda sistematică, metoda comparativă și metoda analizei sistemice, metoda formal-juridică, metoda comparată.

Rezultatul concret obținut: constă în cercetarea multidimensională a arbitrajului internațional, natura juridică a arbitrajului, procesul arbitral internațional și nu în ultimul rând efectele hotărârilor arbitrale și condițiile de regularitate internațională a sentințelor arbitrale străine în sistemul Convenției de la New York din 1958, pentru elaborarea unor principii directorii privind regimul juridic propriu eficacității internaționale a sentințelor arbitrale străine, în vederea

valorificării, perenizării și dezvoltării acquis-ului de eficacitate instituit de Convenția de la New York.

ANNOTATION

Name, first name: Ursu Alexandr

Title: International arbitration and the effects of foreign arbitral awards

The structure of the work: introduction, 4 chapters, 10 subsections, conclusions and recommendations, bibliography.

Keywords: international arbitration, foreign arbitral award, 1958 New York Convention, recognition and enforcement, arbitration convention, arbitral award.

The problem of the study. The crisis of the jurisdictional system, manifested by the continuous increase in the volume of cases before the courts, the exaggerated costs of the trials, the slowness of the trial and, last but not least, the lack of effectiveness of the court decisions, determined the use of a fast, functional way to resolve disputes between participants in the general circuit of exchanges of goods and services. In this context, arbitration was crystallized, a conventional jurisdiction of private law, for the resolution of certain disputes, by one or more persons, within a procedure based on the autonomy of the will of the parties and respecting public order, good morals and provisions imperatives of the law.

Objectives: research and analysis of doctrine and normative acts in the field of international arbitration and the effects of foreign arbitral awards; determining the notion and legal nature of international arbitration; analysis of the arbitration agreement, substantive and formal conditions of the arbitration agreement; analysis of the international arbitration process; analysis of the effects of foreign arbitral awards, formulation of conclusions and recommendations and proposals for the *law of ferenda*.

Methods applied to the realization of the research: The methodology of the present research consists of several methods, namely: the logical method, the historical method, the systematic method, the comparative method and the method of systemic analysis, the formal-legal method, the comparative method.

The concrete result obtained: consists in the multidimensional research of international arbitration, the legal nature of arbitration, the international arbitration process and last but not least the effects of arbitral awards and the conditions of international regularity of foreign arbitral awards in the system of the New York Convention of 1958, for the elaboration of some guiding principles regarding the regime legal proper to the international effectiveness of foreign

arbitration awards, in order to capitalize, perpetuate and develop the acquis of effectiveness established by the New York Convention.

INTRODUCERE

Actualitatea și importanța temei. Criza sistemului jurisdicțional, manifestată prin creșterea continuă a volumului cauzelor aflate pe rolul instanțelor, costurile exagerate ale proceselor, lentoarea judecării și, nu în ultimul rând, lipsa de eficacitate a hotărârilor judecătorești, a determinat utilizarea unei căi rapide, funcționale pentru rezolvarea disputelor intervenite între participanții la circuitul general al schimburilor de bunuri și servicii.

În acest context s-a cristalizat arbitrajul, o jurisdicție convențională de drept privat, pentru rezolvarea anumitor litigii, de către una sau mai multe persoane, în cadrul unei proceduri bazate pe autonomia de voință a părților și cu respectarea ordinii publice, a bunelor moravuri și a dispozițiilor imperative ale legii.

Pe de o parte, arbitrajul se configurează ca un instrument mai complex decât medierea și concilierea, ce reprezintă căi de rezolvare a unor diferende mai puțin importante.

Pe de altă parte, arbitrajul este o instituție juridică, prolifică și flexibilă, care permite evadarea din universul constrictor al formei juridice clasice, promovat de justiția etatică.

Originea arbitrajului se găsește în carențele justiției statale, considerându-se că misiunea judecătorului public poate fi luată de un simplu particular sau de o instituție permanentă arbitrală care inspiră părților litigante încrederea necesară.

Arbitrajul a reprezentat o modalitate de soluționare a litigiilor de drept civil încă din orânduirea antică. După revoluțiile burgheze, legislațiile naționale au limitat puterile arbitrilor, întrucât arbitrajul nu oferea părților garanțiile justiției de stat. Reglementarea restrictivă a arbitrajului a fost impusă de sustragerea litigiilor de la examinarea de către instanțele judecătorești, precum și de la aplicarea uniformă și strictă a legii.

Noutatea științifică. Complexitatea relațiilor economice și celeritatea desfășurării operațiunilor comerciale au condus la diversificarea și activarea unor moduri și forme alternative de soluționare a acestor diferende, adaptate necesităților timpului.

În materie comercială, arbitrajul se manifestă ca un reflex al refuzului comercianților de a se supune și urma formele închistate ale procedurii de drept comun, asimilând, în realizarea scopului lor, formele maleabile, proprii arbitrajului.

Expansiunea comerțului internațional, dinamica accentuată a acestui proces implică în mod natural, alături de caracterul său evolutiv, apariția unor dispute între participanții la relațiile internaționale, supuse spre soluționare, într-o proporție covârșitoare, arbitrajului comercial internațional.

Acest tip specific de arbitraj are un rol important nu numai în rezolvarea litigiilor izvorâte

din contracte ce au caracter economic internațional, dar și în elaborarea unor uzanțe comerciale și crearea unui climat de încredere și bună-credință în mediile de afaceri.

Litigiile internaționale soluționate pe calea arbitrajului izvorăsc fie din raporturi comerciale privind vânzarea, cumpărarea sau schimburile de mărfuri, prestațiile de servicii, transporturile și expedițiile internaționale, fie din raporturile privind proiectările, prospectările, executările de lucrări de antrepriză, construcții sau montaj, operațiuni financiare valutare și orice alte activități lucrative.

Scopul lucrării are ca obiect analiza arbitrajului internațional și a efectelor hotărârilor arbitrale străine. **Obiectivele generale.** Pentru a ne atinge scopul am preconizat următoarele obiective:

- cercetarea și analiza doctrinei și actelor normative în domeniul ale arbitrajului internațional și efectelor hotărârilor arbitrale străine;
- determinarea noțiunii și naturii juridice a arbitrajului internațional;
- analiza convenției de arbitraj, condițiilor de fond și formă ale convenției arbitrale;
- analiza procesului arbitral internațional;
- analiza efectelor hotărârilor arbitrale străine
- formularea concluziilor și recomandărilor și propunerilor *de legea ferenda*.

Metodologia de cercetare. Metodologia cercetării prezente constă din mai multe metode și anume: metoda logică, metoda istorică, metoda sistematică, metoda comparativă și metoda analizei sistemice, metoda formal-juridică, metoda comparată.

Structura lucrării. Teza are adnotare în două limbi (engleză și română), lista abrevierilor, introducere, 4 capitole cu 10 subcapitole, concluzii generale și bibliografie.

BIBLIOGRAFIE

Acte normative internaționale și naționale

1. Convenția de la New-York cu privire la recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine din 10.06.1958. Ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.87-XIV din 10.07.1998. În: Ediția oficială „Tratate internaționale”, 1999, vol.15, pag.169.
2. Convenția Europeană de Arbitraj Comercial Internațional din 21.04.61. Ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.1331-XIII din 26.09.97. În: Ediția oficială „Tratate internaționale”, 1999, vol.14, pag. 44.
3. Constituția Republicii Moldova: din 29.07.1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.1 din 12.08.1994.
4. Codul Civil al RM. Nr. 1107-XV din 06.06.2002. În: Monitorul Oficial al RM, 22.06.2002, nr. 82-86/661. *Republicat în: Monitorul Oficial al RM nr.66-75 din 01.03.2019 art.13.*
5. Codul de Procedură Civilă al Republicii Moldova: nr.255 – XV din 30.05.2003: În Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 111-115 din 12.06.2003.
6. Legea Republicii Moldova cu privire la arbitraj: nr.23-XVI din 22.02.2008. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 88-89 din 20.05.2008.
7. Legea Republicii Moldova cu privire la arbitrajul comercial internațional: nr.24-XVI din 22.02.2008. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 88-89 din 20.05.2008.
8. Regulamentul Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova din 19.12.08 aprobat prin decizia Consiliului Camerei de Comerț și Industrie din 19.12.2008: În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.19-21/69 din 03.02.2008. <https://arbitraj.chamber.md/arbitraj-internațional/regulament/>.
9. Hotărârea Plenului CSJ a Republicii Moldova ”Privind practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației ce ține de recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și hotărârilor arbitrale străine” nr.9 din 9 decembrie 2013, http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=128

Monografii, contribuții în publicații seriale tipărite:

10. BABIUC, V. *Dreptul comerțului internațional*, București: Ed.-Sylvi, 2001. 256 p.
11. BĂNCIOIU, D.M. Arbitrajul comercial internațional. În: *R. D. C.* 2001, nr. 12. pp. 78-89
12. BELEIU, GH. Hotărârea arbitrală și desființarea ei. În: *R. D. C.* 1993, nr. 6. pp. 10-18
13. BOBEI, R.B. *Arbitrajul-intern și-internațional*. București: C.H. Beck, 2013. p. 462
14. BORN, G. *International Commercial Arbitration*. Kluwer Law International, 2020. 4250 p.
15. BOROI, G., SPINEANU-MATEI, O., RĂDUCAN, G., CONSTANDA, A., NEGRILĂ, C., THEOHARI, D. N., EFTIMIE, M., GAVRIȘ, M. D., DĂNĂILĂ, V., PĂNCESCU, F. *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole*. București: Hamangiu, 2013. 1856 p.
16. CARBONNEAU, TH. E. *Law and Practice of Arbitration*. New York: JurisNet LLC, 2014. 730 p.
17. CĂPĂȚÎNĂ, O. Circulația transnațională a sentințelor arbitrale. În: *Revista de drept comercial*, București, 1997, nr.12, pp. 3-15.

18. CHIUARIU, T., GIUREA, R. *Arbitrajul intern și internațional. Reglementare. Doctrină. Practică arbitrală și judiciară*. București: Universul Juridic, 2012. 268 p.
19. CIOBANU, V. M. *Tratat teoretic și practice de procedură civilă*. București: Național, 1997. 620 p.
20. CIOBANU, V.M., BRICIU, Tr.C., DINU, Cl.C. *Drept procesual civil. Drept execuțional civil. Arbitraj. Drept notarial. Curs de licență și masterat pentru seminare și examene*, București: Ed. Național, 2013. 709 p.
21. CIBUC, L., CATRINICI, L. Consolidarea și modernizarea legislației naționale privind utilizarea mecanismelor alternative de soluționare a litigiilor în contextul integrării Republicii Moldova în Uniunea Europeană Liliana. În: *Dezvoltarea relațiilor comerciale din perspectiva integrării economice a Republicii Moldova în circuitul economic internațional*,. Chișinău, 2017, pp. 187-193.
22. COJOCARU, V. *Recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești străine în materie civilă în Republica Moldova*. Chișinău: CEP-USM, 2007. 278 p.
23. COJOCARU, V., LAZĂR, D. Regimul de recunoaștere și executare a sentințelor arbitrale străine în Republica Moldova și conformitatea cu standardele Convenției de la New-York din 1958. În: *Revista Română de Executare Silită*. București, 2015, nr.3, p.101-118.
24. DELEANU, I., DELEANU, S. *Arbitrajul intern și internațional*. București: Rosetti, 2005. 519 p
25. DELEANU, I., MITEA, V., DELEANU, S. *Noul Cod de procedură civilă. Comentarii pe articole*, București: Universul Juridic, 2013. 840 p.
26. DRLICKOVA, K. The Law Applicable to Arbitration Agreements „Lex Arbitri” or „Lex Causae” of the Principal Contract, Borders of Procedural and Substantive Law in Arbitration Proceedings. În: *Czech & Central European Yearbook of Arbitration*, vol. III, Prague/Huntington, New York, Ed. JurisNet LLC, 2013. pp. 64-84
27. FLORESCU, C. I. *Arbitrajul comercial. Convenția arbitrală și tribunalul arbitral*. București: Universul Juridic, 2011. 544 p.
28. FOUCHARD, PH., GAILLARD, E., GOLDMAN, B. *Traité de l'arbitrage commercial international*. Paris: Litec, 1996. 1225 p.
29. GRIBINCEA, L. *Dreptul Comerțului Internațional*. Chișinău: Tipografia Reclama, 2014. 888 p.
30. GRIBINCEA, L. *Contractul comercial de vânzare-cumpărare internațional*. Chișinău: Reclama, 2002. 293 p.
31. HANDORN, B. *Das Sonderkollisionsrecht der deutschen internationalen Schidsgerichtsbarkeit*. Tubingen: Mohr Siebeck, 2005. 262 p.
32. HOMOTESCU, G. *Litigii patrimoniale. Soluționarea pe calea arbitrajului*. București: Lumina Lex, 1999. 275 p.
33. KAUFMANN-KOHLER, G., STUCKI, B. *International Arbitration in Switzerland. A Handbook for Practitioners*. London: Kluwer Law International, 2004. 324 p.
34. LAZĂR, D. Eficacitatea convenției de arbitraj: teme pentru recunoașterea și executarea hotărârilor arbitrale străine în sistemul Convenției de la New York din 1958. În: *Culegerea Conferinței științifice cu participare internațională” Dreptul privat ca factor în dezvoltarea relațiilor economice. Tradiții, actualitate, perspective”*, CEP: Chișinău 2014, pp.301-316.
35. LAZĂR, D. Cadrul de reglementări privind procedura recunoașterii și executării

- sentințelor arbitrale străine în sistemul Convenției de la New York din 1958. În: *Revista Națională de Drept, ediție specială. Conferința internațională științifico-practică "Arbitrajul în Republica-Moldova – realizări și perspective"*, 2014, nr.7, pp. 79-92.
36. LEAUA, C., BAIAS, F. A. *Arbitration in Romania. A practitioner's Guide*. Wolters Kluwer, București, 2016. 520p.
37. LEW, J., MISTELIS, L., KROLL, S. *Comparative international commercial arbitration*. Haga: Kluwer Law International, 2003. 904 p.
38. LEȘ, I., JUGASTRU, C., LOZNEANU, V., CIRCA, A., HURUBĂ, S., SPINEI, S. *Tratat de drept procesual civil*. București: Universul Juridic, 2015. 1064 p.
39. MACOVEI, I. *Dreptul Comerțului internațional*. Iași: Universitatea A. I. Cuza, 2009. 291 p.
40. MAZILU, D. *Drept Comercial Internațional*. București: Universul Juridic, 2011. 736 p.
41. MAZILU, D. Arbitrajul comercial internațional. Recunoașterea și executarea hotărârilor arbitrale străine. În: *R.D.C.* 2003, nr. 6, pp. 74-83
42. MĂGUREANU, G. Efectele extrateritoriale ale hotărârilor arbitrale străine. În: *Analele Universității Constantin Brâncuși. Tîrgu-Jiu*, 2011, nr. 3, pp.103-116.
43. MĂGUREANU, F. Consideratii privind efectele extrateritoriale ale hotărârilor arbitrate. În: *R. D. C.* 2004, nr. 10. pp. 54-61
44. MIHAI, G. *Arbitrajul internațional și efectele hotărârilor arbitrale străine*. București: Universul-Juridic, 2020. 199 p.
45. MIHAI, G. *Procedura arbitrală*. București: Universul juridic, 2019. 214 p.
46. MIHAI, G. *Dreptul comerțului internațional*. București: Pro Universitaria, 2015. 220 p.
47. MIHAI, G. *Arbitrajul maritim*. București: C.H. Beck, 2011. 189 p.
48. MIHAI, G. Statutul arbitrilor în comerțul internațional. În: *C. Jud.* București: C.H. Beck, 2012, nr. 5. pp. 315-320
49. PAULSSON, J. Awards set aside at the place of arbitration, „Enforcing Arbitration Awards under the New York Convention”, *Experience and Prospects - update*, United Nations, New York, 2009. pp. 20-27
50. POPESCU, S., ȚĂNDĂREANU, V. *Noua lege japoneză privind arbitrajul comercial internațional*, În: *R. D. C.* București, 2005, nr. 4, pp. 84-95
51. PRESCURE, T., CRIȘAN, R. *Arbitrajul comercial – modalitate alternativa de solutionare a litigiilor patrimoniale*. Bucuresti: Universul juridic, 2010. 343 p.
52. RITZ, R. *Die Geheimhaltung im Schiedsverfahren nach schweizerischem Recht*. Tubingen: Mohr Siebeck, 2007. 265 p.
53. ROȘ, V. *Arbitrajul Comercial International*. București: Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, 2000. 622 p.
54. SABĂU-POP, I. Raporturile juridice în arbitrajul commercial. În *R.R.A.* București, 2007, nr. 1. pp. 20-25
55. SAMUEL, A. *Jurisdictional Problems in International Problems Commercial Arbitration*. Zurich: Schulthess, 1989. p. 340.
56. SANDERS, P. The making of the Convention, „Enforcing Arbitration Awards under the New York Convention”, *Experience and Prospects - update*, United Nations, New York, 2009. pp. 2-7
57. SĂLĂGEAN, I. M. *Arbitrajul comercial*. București: All Beck, 2001. 250 p.
58. SCHLOSSER, P. *Das Recht der internationalen privaten Schiedsgerichtsbarkeit*. Tubingen: Mohr Siebeck, 1989. 791 p.

59. SECU, S. Probleme privind convenția de arbitraj având în vedere reglementările din sistemele juridice belgian, englez, francez, elvețian, american, precum și dispozițiile din art. II al Convenției de la New York din 1958. În: *R. D. C. București*, 2000, nr. 6. pp. 80-87
60. SERAGLINI, C. *Lois de police et justice arbitrale internationale*. Paris: Dalloz, 2001. 571 p.
61. SITARU, D. A. *Dreptul comerțului internațional. Partea generală și partea specială*. București: Universul Juridic, 2017. 728 p.
62. ȘANDRU, D. M. *Dreptul comercial internațional*. București: Editura Universitară, 2016. 250 p.
63. VISTERNICIAN, D., BĂIEȘU, A. Procedura de recunoaștere și executare a hotărârilor judiciare și hotărârilor arbitrale străine. În: *Manualul judecătorului pentru cauze civile: ediția I*. Chișinău, 2006, pp.249-263.
64. VISTERNICIAN, D., BURUIANA, M. Procedura de recunoaștere și executare a hotărârilor judiciare și arbitrale străine. În: *Manualul judecătorului pentru cauze civile: ediția II*. Chișinău, 2013, pp.255-300.
65. VOICU, M. *Dreptul comerțului internațional*. Constanța: Ex Ponto, 2002. 323 p.
66. ZENO, Ș., CLAUDIU, I. *Modalități alternative de soluționare a conflictelor*. București: Ed. Universitară, 2008. 202 p.
67. АНОХИН, И.С. *Предприниматель и арбитражный суд*. Москва: Изд. Лига разум, 1998. 311 с.
68. АНУФРИЕВА, Л. П. *Международное частное право. Трансграничные банкротства. Международный коммерческий арбитраж*. Москва: БЕК, 2001. 768 p.
69. БОГУСЛАВСКИЙ, М.М. *Международное частное право*. Москва: Юристъ, 2005. 604 p.
70. ГЕТЬМАН-ПАВЛОВА И.В. *Международное частное право*. Москва: Эксмо, 2011. 562 p.
71. ФЕДОРОВ, А. Г. *Международный коммерческий арбитраж*, Москва: Издательский Дом «Дашков и К°», 2000. 120 с.
72. ФИСЕНКО, Н. В. *Международная торговля, международный гражданский процесс*. Минск: Издательство «Амалфея», 1999. 294 с.
73. КОМАРОВ, В. В., ПОГОРЕЦКИЙ, В. Н. *Международный коммерческий арбитраж*. Харьков: Право, 2009. 164 p.
74. КАРАБЕЛЬНИКОВ, Б.Р. *Международный коммерческий арбитраж*. Москва: Инфотропик Медиа, 2012. 576 p.
75. КАРАБЕЛЬНИКОВ, Б.Р. *Признание и приведение в исполнение международных арбитражных решений*. Москва: Юстицинформ, 2001. 368 p.
76. КУРОЧКИН, С.А. *Государственные суды в третейском разбирательстве и международном коммерческом арбитраже*. Москва: Волтерс Клувер, 2008. 296 p.
77. ЛЕБЕДЕВ, В.Ю. *Международный коммерческий арбитраж: разрешение внешнеэкономических споров*. Кишинёв: Centrul Editorial ULIM, 2001. 258 p.
78. НИКОЛЮКИН, С.В. *Арбитражные соглашения и компетенция международного коммерческого арбитража. Проблемы теории и практики*. Москва: Юриспруденция, 2009. 144 с.
79. ЯРКОВА, В.В. *Арбитражный процесс*. Москва: Статут, 2017. 352 с.